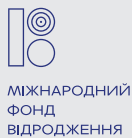

Резюме

 <http://neweurope.org.ua/>
 info@neweurope.org.ua

 <https://www.facebook.com/NECUkraine/>
 https://twitter.com/NEC_Ukraine

Центр «Нова Європа», 2020

Публікація «Євромапа України. Рейтинг європейської інтеграції областей» видана в межах Ініціативи з розвитку аналітичних центрів в Україні, яку виконує Міжнародний фонд «Відродження» у партнерстві з Ініціативою відкритого суспільства для Європи (OSIFE) за фінансової підтримки Посольства Швеції в Україні. Думки та позиції, викладені у цій публікації, є позицією авторів та необов'язково відображають позицію Посольства Швеції в Україні, Міжнародного фонду «Відродження» та Ініціативи відкритого суспільства.

Резюме надруковане в рамках Програми сприяння громадській активності «Долучайся!», що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) та здійснюється Pact в Україні. Зміст резюме є винятковою відповідальністю Центру «Нова Європа» і не обов'язково відображає погляди Агентства США з міжнародного розвитку (USAID).

ЄВРОМАПА УКРАЇНИ.

ДЕ В РЕЙТИНГУ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ОБЛАСТЕЙ ЗАПОРІЖЖЯ?

Уже п'ять років поспіль, після завершення Революції гідності, в Україні на всіх рівнях декларують безальтернативність європейського вибору. Але яким чином найкращі стандарти та практики Європейського Союзу змогли проникнути у різні області України? Наскільки поняття «європейська інтеграція» перестало бути абстрактним шифром вузького кола експертів та політиків у Києві, а натомість почало асоціюватись в українців з різних регіонів з цілком практичними змінами? На яких напрямках ми бачимо зближення з ЄС, а де відбувається підміна понять чи відвертий саботаж впровадження тих чи інших європейських стандартів та практик?

На ці питання експерти Центру «Нова Європа» вирішили відповісти у співпраці з Урядовим офісом координації європейської та євроатлантичної інтеграції. Наша відповідь полягає у підготовці унікального дослідження «Євромапа України. Рейтинг європейської інтеграції областей». Це перше подібне дослідження того, як у різних областях змогли використати можливості, що відкриває процес європейської

інтеграції для розвитку регіонів, людського потенціалу, соціалізації з ЄС.

В цілому, було розроблено 34 відповідних індикатори в рамках 8 сфер:

- Економічна інтеграція
- Інфраструктура
- Локальна демократія та підзвітність
- Освітня, наукова та культурна інтеграція
- Енергетична та екологічна політика
- Гендерна рівність
- Комунікація євроінтеграції
- Ширше партнерство

- брак відповідної статистичної інформації
- різне трактування обласними адміністраціями (ОДА) одного і того ж індикатора
- неврахування системи підпорядкування місцевих адміністрацій ОДА та відповідальності департаментів ОДА за певний напрямок діяльності
- внутрішня комунікація в межах ОДА, що ускладнювало збір інформації Центром «Нова Європа».

Індикатори, своєю чергою, було поділено на три групи залежно від їхньої ваги, тобто важливості для оцінки наближеності тієї чи іншої області до стандартів та найкращих практик держав-членів ЄС. Індикатори, що мають найбільше значення, оцінювались у 10 балів, середнє – у 7 балів, найменше – у 5 балів. Здебільшого за 10-бальною шкалою оцінювались економічні індикатори, за 7-бальною – індикатори зі сфери «енергетична та екологічна політика», за 5-бальною – індикатори зі сфери «ширше партнерство».

Оцінювання здійснювалося методом пропорційного рейтингування – від кращого результату тієї чи іншої області до гіршого – із застосуванням відповідного кроку. Максимальний бал, який області могли отримати у підсумку, – 248.

Серед основних викликів, з якими аналітики Центру «Нова Європа» зіштовхнулися в процесі підготовки дослідження, були:

СПИСОК ІНДИКАТОРІВ

Індикатори		Максималь- ний бал	Бал Запорізької області
Економічна інтеграція (5)		50	22,02
1	Середній приріст експорту товарів до ЄС за 2015-2018 рр.(%)	10	1,9
2	Частка обсягу прямих інвестицій із ЄС від загального обсягу іноземних і нвестицій (станом на 31 грудня 2018 року, %)	10	3,8
3	Кількість робочих місць, створених європейськими інвесторами (2014-2019 рр.)	10	1,8
4	Кількість чинних підприємств з іноземним капіталом з країн-членів ЄС	10	7,18
5	Кількість проектів, профінансованих Європейським інвестиційним банком та ЄБРР, та обсяги їх фінансування (2014–2019 рр.)	10	7,34
Інфраструктура (4)		27	12,64
6	Кілометраж доріг державного та місцевого значення, відремонтованих за 2014–2018 рр.	10	2
7	Модернізація міської інфраструктури через Державний фонд регіонального розвитку (кількість проектів та їх фінансування, 2015–2019 рр.)	7	5,62
8	Кількість країн ЄС, до яких є прямі авіарейси	5	1,22
9	Кількість громадян, які отримали біометричні паспорти (за 2018 рік)	5	3,8
Локальна демократія та підзвітність (4)		34	17,45
10	Кількість населення спроможних громад (ОТГ, міст обласного значення)	10	9,2
11	Рівень прозорості в інвестиційній сфері обласних центрів (рейтинг Transparency International 2018)	7	1,49
12	Довіра до місцевих органів влади (рейтинг SCORE 2018)	7	1,28
13	Центри надання адміністративних послуг (загальна кількість та кількість громадян на один ЦНАП)	10	5,48
Освітня, наукова та культурна інтеграція (6)		42	12,65
14	Участь місцевих університетів (кількість) у європейській програмі Erasmus+ та інших навчальних програмах (за 2018 рік)	10	5
15	Кількість студентів з області, які взяли участь у довготермінових (від одного семестру і більше) програмах навчання у ЄС (2014–2018 рр.)	10	2

Індикатори		Максимальний бал	Бал Запорізької області
16	Участь у програмі Горизонт 2020 (кількість проектів, 2014–2019 рр.)	5	0,8
17	Участь у програмі Jean Monnet (кількість проектів, 2014–2019 рр.)	5	2,51
18	Програми професійних обмінів (кількість програм та учасників, 2014–2019 рр.)	7	1,74
19	Чинні спільні культурні проекти/ініціативи з країнами-членами ЄС та Представництвом ЄС	5	0,6
Екологічна та енергетична політика (4)		28	13,5
20	Екологічні проекти чи ініціативи за підтримки ЄС (2014–2019 рр.)	7	1
21	Кількість кВт електроенергії (відновлювані джерела), яку виробляють в області (за 2018 рік)	7	7
22	Оцінка впливу на довкілля (кількість висновків ОВД за 2018 рік)	7	1,8
23	Кількість «тепліх кредитів», які отримали громадяни та ОСББ / ЖБК (2014-2019)	7	3,7
Гендерна рівність (3)		20	5,05
24	Різниця в середньомісячній оплаті праці чоловіків та жінок (2018 рік)	10	0,8
25	Частка чоловіків від загальної кількості працівників обласних державних адміністрацій	5	0,75
26	Частка жінок від загальної кількості голів ОТГ (на базі дослідження «Гендерні профілі областей України»)	5	3,5
Комунікація євроінтеграції (4)		27	11,67
27	Інформаційні кампанії щодо євроінтеграції (кількість, 2014–2019 рр.)	7	5,38
28	Зміст сайтів обласних державних адміністрацій	5	1,6
29	Кількість інформаційних пунктів ЄС	5	0
30	Ставлення до ЄС (рейтинг SCORE 2018)	10	4,17
Ширше партнерство (4)		20	6,59
31	Кількість міст-побратимів з країн ЄС	5	2,01
32	Кількість чинних міжрегіональних угод з країнами-членами Європейського Союзу	5	2
33	Наявність консульств та почесних консульств держав-членів ЄС, місій або офісів місій ЄС	5	2
34	Кількість євроклубів	5	0,58

КЛЮЧОВІ ВИСНОВКИ

- 1 За результатами нашого дослідження до трійки лідерів увійшли Львівщина, Івано-Франківщина та Вінниччина. Однак важливо зазначити, що навіть вони далекі від ідеального стану справ (досягнули дещо більше половини від усіх індикаторів).
- 2 Південні та східні області очолюють рейтинги у низці секторів – наприклад, Миколаївщина має найвищі показники з нарощування своїх експортних потужностей на ринок ЄС. Донецька та Луганська області переважають за кількістю проектів в рамках кредитної підтримки з боку Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР) і Європейського інвестиційного банку (ЄІБ), а Херсонська та Харківська – за обсягами фінансування таких проектів. Серед областей, які мають найбільшу кількість підприємств із капіталом із країн ЄС, – Дніпропетровська і Харківська.
- 3 «Усі дороги ведуть до ЄС». Згідно з нашими попередніми дослідженнями, саме оновлені дороги є показником того, що Україна рухається до ЄС для великої частини українського суспільства. Ми з'ясували, що Львівська, Одеська, Черкаська області лідирують за показником кілометражу відремонтованих доріг. Українцям з різних регіонів із кожним роком стає все легше потрапити до ЄС через розвиток регіональних аеропортів та прихід компаній-лоукостерів.
- 4 Дедалі більше українців користуються освітніми, науковими та культурними можливостями, які надають програми Європейського Союзу. Раніше аналітики Центру «Нова Європа» з'ясували, що з 2004 до 2013 року лише 329 студентів скористались програмою Erasmus Mundus (попередник Erasmus+) для навчання у Європі, а з 2014 до 2018 року цей показник зріс до 10158 студентів.
- 5 Частка відновлюваної електроенергії в абсолютній більшості областей України займає до 5% від загального обсягу електроенергії, що виробляється в тій чи іншій області. Натомість у країнах ЄС ця частка становить від 5% (Люксембург, Мальта) до 60% (Швеція), у середньому в ЄС 17% у 2016 році. Досвід ЄС свідчить, що пріоритетність і чіткий план дій із запланованими показниками дозволяє подвоїти частку відновлюваної енергії за 12 років (з 8,5% у 2004 до 17% у 2016).
- 6 Середня різниця у заробітних платах жінок та чоловіків по Україні становить 20,7%. У державах-членах ЄС відповідний показник у середньому сягає 16%. Якщо розглядати конкретні приклади держав-членів ЄС, то в окремих випадках Україна показує навіть кращі результати. ЦНЄ також виявив, що в середньому понад 70% персоналу обласних державних адміністрацій – це жінки. При цьому жінки очолюють лише 4 ОДА із 24.
- 7 Органи місцевої влади здебільшого неохоче впроваджують інформаційні кампанії щодо європейської інтеграції. Євроінтеграція сприймається як щось далеке, неважливе для місцевого розвитку. На інтернет-сторінках обласних адміністрацій бракує повної інформації про євроінтеграційний курс України. Так, звіт про виконання обласного плану заходів щодо втілення Угоди про асоціацію за III квартал 2019 року містили

сайти лише трьох обласних державних адміністрацій – Дніпропетровської, Миколаївської та Чернігівської.

НАСКІЛЬКИ ЄВРОІНТЕГРОВАНА ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСТЬ?

Запорізька область опинилася на **19 місці** в «Рейтингу європейської інтеграції областей». Серед сфер, в яких регіон продемонстрував найкращі результати в секторальних рейтингах, – інфраструктура; локальна демократія і підзвітність та екологічна і енергетична політика. Так, область посіла четверте місце за кількістю проектів з модернізації міської інфраструктури через Державний фонд регіонального розвитку та обсягами їх фінансування (2015-2019 рр.).

З іншого боку, українці асоціюють успішну євроінтеграцію з практичними речами, серед яких відремонтовані дороги. Так, відповідно до опитування, здійсненого на замовлення Центру «Нова Європа» в травні 2018 року, серед найчастіше обраних ознак успішної євроінтеграції – поліпшена транспортна інфраструктура. У цьому індикаторі область мала гірші показники. Так, за кілометражем доріг, відремонтованих у 2014-2018 рр. регіон опинився в п'ятірці аусайдерів (114,2 км).

Регіон став беззаперечним лідером за кількістю кВт виробленої у 2018 році електроенергії (відновлювані джерела).

Так, на території області розташовані одні з найпотужніших вітряних електростанцій в Україні – Ботієвська та Приморська ВЕС.

Гарні показники область продемонструвала також за кількістю населення спроможних

громад (ОТГ, міст обласного значення), посівши третє місце в рейтингу. Крім того, регіон в десятці лідерів за кількістю Центрів надання адміністративних послуг (ЦНАПів).

Щодо сфери «економічна інтеграція», то область опинилася посередині рейтингу.

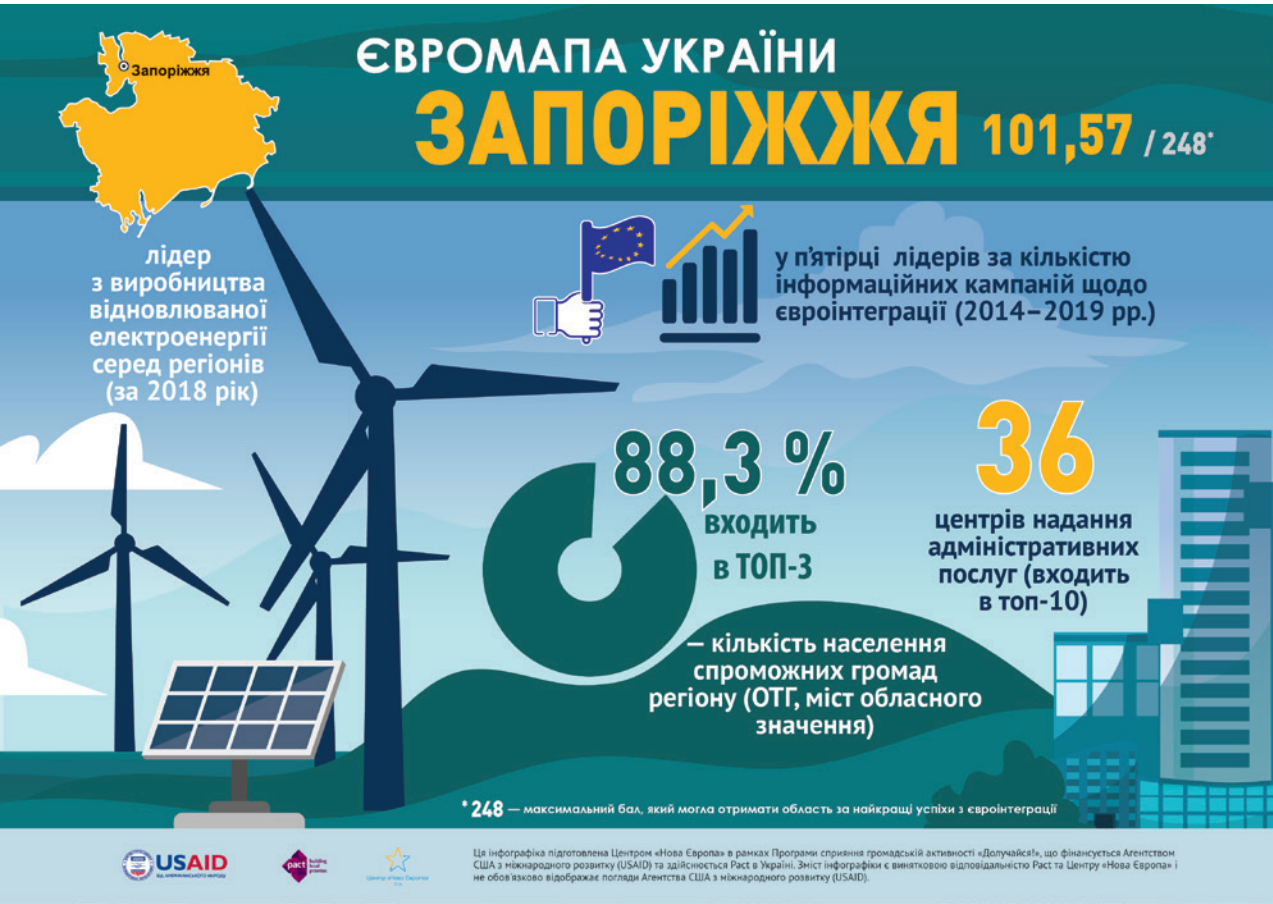
Регіон посів четверте місце за кількістю проектів, профінансованих Європейським інвестиційним банком та Європейським банком реконструкції та розвитку, та обсягами їх фінансування.

В той же час область увійшла в топ-10 за кількістю чинних підприємств з іноземним капіталом з країн-членів ЄС.

Дещо гірший загальний результат Запорізька область має в секторі «комунікація євроінтеграції». Втім, регіон посів четверте місце за кількістю інформаційних кампаній щодо євроінтеграції (2014-2019 рр.). У той же час у секторі «освітня, наукова та культурна інтеграція» область серед лідерів за кількістю університетів, які взяли участь у програми Erasmus+ та інших навчальних програмах у 2018 році.

Щодо сектору «ширше партнерство» область серед лідерів за кількістю консульств та почесних консульств держав-членів ЄС, місій або офісів місій. Зокрема, на території регіону діють Почесні консульства Австрії, Болгарії та Латвії.

Найнижчий загальний результат Запорізька область продемонструвала у секторі «гендерна рівність». Так, регіон опинився на передостанньому місці за різницею в середньомісячній оплаті праці чоловіків та жінок (за 2018 рік). З іншого боку, високу оцінку область отримала за частку жінок від загальної кількості голів ОТГ.

Центр «Нова Європа» (ЦНЕ) заснований у 2017 році як незалежний аналітичний центр. Попри новий бренд, він базується на досвіді команди, яка разом працює з 2009 року (раніше в рамках Інституту світової політики). Аналітики Центру «Нова Європа» стали впізнаваними, адже запропонували якісний аналітичний продукт із питань зовнішньої політики України та регіональної безпеки, поєднавши його з активними та ефективними зусиллями з адвокатування.

Докладніше про Центр «Нова Європа»:
www.neweurope.org.ua